

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 529/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kouluympäristön turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Laura Huhtasaaren /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 529/2016 vp:

Millä tavalla aikuisen auktoriteettia aiotaan vahvistaa kouluissa,

millä tavalla taataan turvallinen kouluympäristö sekä aikuisille että lapsille ja

mitä uusia keinoja hallitus esittää opettajien mahdollisuuksiin puuttua kouluympäristössä esiintyvään fyysiseen ja henkiseen väkivaltaan sen kaikissa muodoissa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulussa tapahtuvalle kiusaamiselle, häirinnälle ja syrjimiselle on asetettu nollatoleranssi. Lain-säädäntöön kuuluvien toimien ja opetussuunnitelmien perusteiden ohjeistuksen tavoitteena on turvata jokaiselle oppilaalle turvallinen kouluympäristö, jossa kiusaamisella, väkivallalla tai häiriökäyttäytymisellä ei ole sijaa.

Uusien, elokuussa voimaan astuneiden opetussuunnitelman perusteiden oppilashuoltoa koskevassa luvussa on korostettu oppilaan oikeutta turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Opettaja ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan paikallisessa suunnitelmassa kuvataan kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen, edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla, yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta. Lisäksi siinä kuvataan yhteistyö huoltajien kanssa, yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa, suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille sekä suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

Kaikilla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan vaikutetaan monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 529/2016 vp

Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Niiden menettelytavoista säädetään perusopetuslaissa. Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus toimeenpanna turvallinen oppimisympäristö, laatia kouluun järjestyssäännöt sekä järjestää riittävä valvonta. Sen tulee myös laatia opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista.

Vuoden 2014 alusta tulivat voimaan uudet keinot koulujen ja oppilaitosten työrauhan parantamiseksi. Näin lasten, nuorten ja aikuisten turvallinen ympäristö vahvistuu. Koulun toimintakulttuuriin kuuluvat vuorovaikutus, ilmapiiri, arkikäytännöt ja oppimisympäristöt. Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että paikallisen opetussuunnitelman laadinnan yhteydessä jokainen koulu täsmentää oman toimintakulttuurinsa, yhteiset toimintaperiaatteet sekä yhteistyön ja muun käytännön toteutuksen. Kouluympäristöjen hyvinvointia vahvistettiin elokuussa 2014 voimaan tullella oppilas- ja opiskelijahuoltolailla. Opetus- ja kulttuuriministeriö antaa eduskunnalle selvityksen lain toimeenpanon vaikuttavuudesta, tehostumisesta, palvelujen saatavuudesta ja henkilöstön riittävytydestä keväällä 2018.

Opettajakoulutuksen kehittäminen on osa hallituksen Uusi peruskoulu –kärkihanketta. Tavoitteena on turvata jokaiselle opettajalle oman osaamisen kehittäminen läpi työuran. Lisäksi varmistetaan, että opettajankoulutus antaa opettajille valmiudet ottaa vastuuta ja osallistua johtamisprosesseihin. Opettajien osaamista ja ammatin hallintaa kehitetään ottamalla huomioon myös arjen työssä olevia haasteellisia tilanteita. Kehittämisohjelman toimeenpanoa tuetaan lähes 10 miljoonalla. Yhteensä opettajien osaamisen vahvistamiseen ohjataan 60 miljoonaa euroa tällä hallituskaudella.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö ovat yhdessä valmistelleet Varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos-projektisuunnitelman osana Lasten, nuorten ja perheiden muutosohjelmaa. Suunnitelman toimeenpanolla kehitetään sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista opiskeluhoito- ja hyvinvointityötä. Lisäksi koulukiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen koulu yhteisössä ovat kehittämisaikana. Maakuntakohtaisten käynnistämisyhteistyöjen haku käynnistyi sosiaali- ja terveysministeriön toimesta alkusyksystä 2016. Kokeilut alkavat vuoden 2017 alusta.

Koulujen ja oppilaitosten turvallisuutta edistävää valtakunnallista kehittämisverkostoa kehitetään Opetushallituksen koordinoimana. Aluehallintovirastot kokoavat alueelliset turvallisuusverkostot, jotka edistävät koulujen ja oppilaitosten turvallisuutta toimien myös tiedontuottajina Opetushallituksen valtakunnalliselle verkostolle. Lisäksi valtion rahoittaman opetustoimen henkilöstökoulutuksessa turvallisuuden ja hyvinvoinnin teemaa korostetaan jatkossakin.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on asetettu työryhmä selvittämään keinoja ehkäistä ja puuttua kiusaamiseen ja edistää koulurauhaa. Työryhmän toimeksianto kattaa varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen. Työryhmän tehtävänä on ensinnäkin arvioida jo käytössä olevien toimien vaikuttavuutta ja koota varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitok-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 529/2016 vp

sisä hyväksi koettuja toimintatapoja valtakunnallisesti kaikkien käyttöön. Lisäksi työryhmän tehtävänä on tehdä esitys mahdollisista uusista lainsäädännön muutoksista, joilla voidaan puuttua kiusaamiseen. Työryhmä luovuttaa esityksensä opetus- ja kulttuuriministeriölle joulukuussa 2017.

Helsingissä 1.12.2016

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen